

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Portugalia. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Sprawy krajowe.

(Litogr. „koresp. austr.“ o finansach.)

Wiedeń, 7. maja. Od kilku dni okazuje się na giełdzie tak pomyślne usposobienie, że bieżące rachunki, które niedawno jeszcze tak wysoko stały, że kurs wekslowy na Londyn, będący miarą ich wartości, notowano 13.8, tak widocznie spadły, iż wczoraj można było notować Londyn 12.44.

To usposobienie wynika widocznie pod wpływem wiadomości, że p. prezydent rady państwa kilku znakomitych kapitalistów tutejszych wezwał do siebie, by się z nimi naradzić nad potrzebnymi środkami ku ulepszeniu stosunków waluty. Widzimy przeto, że ważna instytucja rady państwa już w pierwszych tygodniach swego istnienia jest powołaną, obrać za przedmiot obrad swoich jedną z żywotnych kwestyi monarchyi.

Jeżeli kiedy, to w tym wypadku wskazaną była nagła potrzeba otoczenia się radą doświadczonych i światłych mężów. A przezorne postanowienie statutu rady państwa, że takich mężów jako nadzwyczajnych członków powoływać należy do obrady, zostało teraz zastosowaniem. Przy przepelnieniu tak naszych bankierów zagranicznymi wekslami nietylko prawdopodobnym jest dalsze spądanie komptantów, ale z pewnością spodziewać go się należy.

Jeżeli się podobnego rezultatu spodziewać należy po czysto psychologicznem wrażeniu rozszerzonej wczoraj wiadomości, tedy niemasz zapewne wątpliwości, że przeprowadzenie stanowczych środków najpomyślniejszy wywrze skutek.

Tylko namiętność albo niewiadomośc mogła dotychczas przedstawiać stan finansów austriackich jako rozpaczliwy. Powierzchnowy pogląd na stosunki rzeczywiste jest dostatecznym, by każdego bezstronnego przekonać o przeciwności. Agio 30 procent od srebra i złota jest w rzeczy samej przykrym ciężarem, niewyłącza jednak nadziei na podźwignienie i polepszenie naszych stosunków finansowych, znaczne agio nie daje powodu do nieochybnego gwałtownego przesilenia, jestto złe, którego uchylene w stosownej porze nie będzie zapewne połączone z nadzwyczajnymi trudnościami.

Pewną jest rzeczą, że teraz właśnie najstosowniejszą obrano porę, teraz bowiem uchylone już są wszystkie zewnętrzne niebezpieczeństwa, które w weszłym roku wywołały potrzebę uzbrojen wojennych, i utwierdzały wątplenie o utrzymaniu europejskiego pokoju. Cóż bowiem byłyby wtedy pomogły środki finansowe, kiedy niewiedziano, kiedy niepodobna było wiedzieć, czyli naród znouu niezostanie wezwany do nadzwyczajnych ofiar i wycień siły swojej? Dzieła pokoju mogą tylko prosperować w świetle nie zamąconego czasu, a mianowicie wielkie finansowe operacye można tylko podejmować przy widoku na trwałe skonsolidowanie stosunków publicznych. To stanowisko było decydującem. Oprócz tego zwazyć należy, że przeprowadzenie systemu podatkowego w Węgrzech właśnie dopiero teraz stanowczo się rozpoczęło. Dobrze uporządkowany bilans, w którym uchylony jest niedobór, będzie zapewne dostateczniejszym niż każde przyrzeczenie i zapewnienie, by skutecznie ożywić zaufanie publiczne.

Nieprzeczmy, że obieg w obecnej chwili nad miarę potrzeby napełniony jest banknotami, lecz przepelnienie to niejest zbyt wielkie. Stosowny system umorzenia i pokrycia będzie więc dostateczny, by i w tym względzie wnet przywrócić stosunek normalny. (L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 7. maja. Przedwczoraj zrana opuściła fregata „Venus“ pod dowództwem kapitana Fautz zatokę tryestyńską, i odpłynęła do Antyllów. Jego cesarzew. królewicz. Mośc arcyksiążę Maksymilian nieudał się w tę podróż.

— Dziś popołudniu rozpoczęły się już obrady zaproszonych do Jego Excellencyi pana prezydenta rady państwa barona v. Kübeck kapitalistów, którzy na podstawie przedłożonego przez pana ministra finansów projektu względem środków do uregulowania stosunków waluty i przywrócenia pomyślnego stanu finansów mają radzie państwa wyrazić zdanie swoje.

— D. Z. a. B. przytacza otrzymaną wiadomość z Wiednia, że według wszelkiego prawdopodobieństwa zachowa się Anglia neutralnie

w sprawie przyłączenia się Austrii do związku niemieckiego ze wszystkimi swymi krajami, i odstąpi od pierwotnego swego zamiaru protestowania przeciw temu przystąpieniu. — W ogólności przyszło w czasach ostatnich do lepszego porozumienia się między wiedeńskim a londyńskim gabinetem. Również i rząd francuski zaczyna poznawać, że wypadłoby mu zająć się raczej wewnętrznymi stosunkami kraju, niż próżnemi demonstracyami. — Upewniają, że Prusy żądać będą powtórnie od związku niemieckiego przyjęcia swoich nie-niemieckich prowincyi.

— Węgiersey hrabiowie: Jan Cziraki, Emilian Desewfy i Michał Vay mianowani są, jak słyhać, radzcami państwa, i nominacyę tę przyjęli. Deak nie przyjął tej posady.

— Lloyd umieszcza następujące data statystyczne o Wiedniu: Wiedeń liczy teraz 9284 domów z 98,000 partyami a 481,831 mieszkańcami. Od czasu ostatniej konskrypcyi powiększyła się przeto liczba domów o 528, partyi o 9421, a mieszkańców o 20,142, z których 16,565 nienależy do gminy wiedeńskiej. Wzrost ludności wiedeńskiej był w ostatnich pięciu latach nierównie mniejszy niż w czasach dawniejszych. Od lat dziesięciu powiększyła się ludność Wiednia o 20%; przybytek ten miał miejsce szczególnie w okręgach Wiedeń, Gumpendorf i Leopoldstadt, gdy tymczasem dzielnica miejska, Jägerzeil i Lichenthal doznały raczej ubytku ludności.

Depesza telegraficzna.

Wenecya, 6. maja. O 9. godzinie zrana przybyli tu podczas dżdżystego powietrza ces. parowcem „Vulcano“ Jego Mośc król Otto, arcyksiężna Hildegarda, wielka księżna z Hessen-Darmsztadt i książę Lobkowitz. Swita najdostojniejszych podróżnych przybyła trzy godzinami pierwiej na parowym statku Lloydy „Arcyksiążę Fryderyk“. Król Otto i książę Lobkowitz wysiedli u Jego królewicz. Mości księcia Modeny, a arcyksiężna Hildegarda i wielka księżna z Hessen-Darmsztadt ze switą w pałacu gubernialnym. Wielki książę z Hessen-Darmsztadt, który ładem tu jedzie, nieprzybył jeszcze. (L. k. a.)

(Kurs wiedeński 9. maja 1851.)

Obligacye długi państwa 5% — 95¹⁵/₁₆; 4¹/₂% — 84³/₁₆; 4% — —. 4% z r. 1850 — —; 3% —; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 — 1040; z r. 1839 — 298⁷/₁₆. Wiedeńskie miejsko bank. 2¹/₂% 58¹/₂. Akcye bankowe 1245; Akcye kolei północ. 1292¹/₂. Głognickiej kolei żelaznej 655. Odenburg. —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 551. Lloyd —. Listy galicyjskie —.

Portugalia.

(Litogr. „koresp. austr.“ o ruchach politycznych w Portugalii i Hyszpanii.)

Rozruchy na półwyspie pirynejskim zaczynają niepokojący przybierać charakter. Wystąpienie Saldanhy, które w ostatnich dniach było prawie bez nadziei, wzrosło znacznie przez oświadczenie się miasta Oporto. Wazne to miasto dało już nieraz w rewolucyjnych zamieszkach Portugalii głos przeważający, ztamtąd wyszła niejedna lawina, która później rozlawszy się z gwałtownością po całym kraju, obaliła podwaliny rządu. Już w czasie bratniej walki między Don Pedro i Don Karlosem było Oporto punktem, z którego uderzono na rezydujące w Lizbonie publiczne władze i zmieciano je po kolei. Z powstaniem miasta Oporto wstepuje rewolucyjny ruch w Portugalii w stadyum stanowczego przesilenia: najbliższe tygodnie, a może już najbliższe dnie rozstrzygną, która partya, który program i który system będzie panujący na brzegach Tagu.

W tym czasie powtórzyło się znouu smutne doświadczenie, że duch karności i subordynacyi wojskowej jest tam tak mocno podkopany duchem zawiści, niezgody i stronnictwa, iż każda rewolucya przybiera charakter rewolucyi wojskowej. Zdaje się, że armia portugalska wyrzekła się najwyższej stawy, najwyższego zaszczytu każdej armii, to jest, wytrwałości wierniej przy boku swego monarchy. I owszem przypada jej do smaku rola pretoryanów, którzy w miarę przemijających zdań i stronnicych wpływów wnoszą i obalają rządowe władze. Ze w takim rozprzężeniu nie może kraj prosperować i na wszelki sposób do upadku się chyli, jest nazbyt rzeczą widoczną i niepotrzebuje dowodu. Konserwatyści wszystkich krajów, jeżeli się nie chcą sprzyniewierzyć najgłówniejszej swojej zasadzie, nie mogą pochwalać ruchu, który się na niesubordynacyi wojskowej i na zapoznaniu naturalnej powinności żołnierza opiera, jakiegokolwiek bądź mogą być zresztą jego zamiary i usiłowania.

Z Madrytu dowiadujemy się o demokratycznych a nawet republikańskich dążnościach. Wprawdzie objawiają się one tylko w słabych początkach. Nawet wyznajemy bez ogródki, że republikanizm w Hyszpanii, to jest w kraju, który według swego wewnętrznego usposobienia i historycznego rozwoju, jest zupełnie monarchyczny, ma bardzo małe dla siebie szanse. Trudno, aby się wojsko hyszpańskie dla republiki zapaliło; bo każde wojsko lubi przedewszystkiem impo-

nująca, stanowiącą się pojedynczej osoby, mianowicie dowódcy, który je do zwycięstwa prowadzi. Hyspaa jest nazbyt mało abstrakcyjny, nazbyt nieprzychylny spekulacji ideologicznej, nazbyt przywiązany do czynnego działania i do instytucji monarchycznych, ażeby republika umiarkowana licznymi tam prozelitami pozyskać mogła.

A tem mniej pomyslnym skutkiem poszczyci się republika czerwona. Jest tam wprawdzie dosyć gwałtownych i gorących, ale partyi tej zbywa na najniebezpieczniejszej podstawie t. j. na socyalizmie, który się nie może powieść w takim kraju, gdzie urodzajna gleba każdego od niedostatku zasłania, gdzie industria bardzo mało dotychczas wydała plony, a mierzna pilność i praca każdemu egzystencyę zabezpiecza.

Anglia.

(Depesza telegraficzna.)

Londyn, 5. maja. *Saldanha*, przez *insurgentów* napowrót przywołany, wjechał z tryumfem do Oporto. Ministerjum ustępuje. *Thomars* schronił się na pokład angielskiej fregaty „Vigo“.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 2. maja. Książę Prus i książę Fryderyk Wilhelm jeździli wczoraj z księciem Albertem, a małżonka księcia Prus i księżniczka Ludwika z hrabiną Hacke i Oriola na spacer w parku. Jego Mość książę Prus oddał wczoraj książętom Cambridge i Wellington wizytę. Pod wieczór odwiedziła królowa z dostojnymi swymi gośćmi włoską operę i była prawie aż do końca na przedstawieniu *Hugenotów*. — Lord major dał wczoraj w Egyptian-Hall wielką ucztę na cześć otwarcia wystawy. W radzie gminy zapadła uchwała mianować specjalny komitet dla naradzenia się, czy należy dla znakomych cudzoziemców, którzy w Londynie są spodziewani, wyprawić bal w Guildhall, lub też okazać im jaką inną atencję. — Od wczoraj odchodzą pociągi do Paryża na Dover i Kalet w dwunastu, a na Folkestone i Boulogne w jedenastu godzinach. Pociągi puszczają się tą drogą po kolei, w miarę jak namienione porty dla powodzi są przystępniejsze. — Piekarz, nazwiskiem Elliote zjednął sobie przez *Exhibition Lake of all nations* na kilka dni niepożyta sławę. Jakoż ingrediencye do tego olbrzymiego kołacza pochodzą istotnie z krajów wszystkich narodów: masło z Holandyi, jaja z Francyi, cytryny z Portugalii, korzenie z Ceylon itd. Ależ namieniony kołacz jest oraz sztucznym dziełem, bo wyobraża dokładny model gmachu wystawy, a jednak pan Elliote chce go przedawać funtami, jeżeli się jaki arystokratyczny miłośnik dla całego kołacza nie znajdzie. — Biskup z Exeter zdaje się być powołany wywołać szymę w łonie angielskiego panującego kościoła. Niedawno temu (28 kwietnia) usiłował przywieść do skutku synod, jednakże odezwa jego wywołała pewien rodzaj lojalnego buntu między duchowieństwem jego dyecezyi, najprzód dlatego, że kościół anglikański niema prawa do obrad i decyzji synodalnych, a powtóre dlatego, ponieważ dr. Philhotts zmierza widocznie do „odreformowania kościoła reformowanego.“ Z 37 kapłanów zebrało się tylko 15, a i ci bynajmniej nie zgadzali się z sobą. Jeden z nich protestował wprost przeciw całemu przedsięwzięciu, a trzej oświadczyli, że podobny meetyng nie zaszczyca powtórnie swą bytnością.

Francya.

(Uroczystość rocznicy ogłoszenia republiki spokojnie odbyta.)

Paryż, 4. maja. Uroczystość rocznicy ogłoszenia republiki odbyła się całkiem spokojnie, jak-to każdy rozsądny łatwo przewidywał. Trudno odgadnąć, czyli deszcz ciągle padający nie przeszkodził poczęści rozruchom i nie przyczynił się do utrzymania spokojności, zwłaszcza że ludność bez względu na słotę zgromadziła się licznie na polach elizejskich dla wzięcia udziału w publicznych rozrywkach.

Jakoż mimo słoty udały się jak najlepiej ognie sztuczne, które tą razą wielkością wystawy i sztucznym układem przewyższały wszystko, cokolwiek w tej mierze potąd w Paryżu widziano. Zresztą uroczystość ta nie wznieciła w przytomnych wielkiego zapału.

(Obrady w wydziałach zgromadzenia narodowego.)

Paryż, 3. maja. Debaty, które wczoraj w wydziałach zgromadzenia narodowego poprzedziły mianowanie wydziału inicjatywy parlamentarnej, to jest wydziału mającego sumarycznie rozpoznawać przedkładane przez reprezentantów projekta, były bardzo zajmujące. Ponieważ zdawało się podobnym do prawdy, że wniosek pana Moulin względem mianowania osobnego wydziału dla wszystkich propozycji dotyczących się rewizyi konstytucyi, odrzucony być może, przeto obierano członków wydziału inicjatywy każdego z osobna podług zdania ich o kwestyi rewizyi, ponieważ w takim razie byliby powołani oceniać wszelkie odnoszące się do tego projekta. — *Berryer* wystąpił ze zdaniem, aby wszelkie przeciwne rewizyi konstytucyi projekta usuwano, zaś odpowiednie konstytucyi wnioski brano natychmiast pod rozwagę. Inny legitymista z frakcyi umiarkowanej przemawiał za całkowitą rewizją, co w ogóle jest hasłem większej części legitymistów, z tym szczególniejszym dodatkiem: „Jeżeli republika się utrzyma, tedy z teraźniejszym prezydentem wegetować będzie lepiej jeszcze, niż z jakimkolwiek innym.“ (Elle végétera avec le président actuel mieux qu'avec tout autre.) *Monet*, umiarkowany republikanin, oświadczył się za rewizją konstytucyi, lecz zdaniem jego powinna ona być częściowa tylko, ponieważ mu zależy na utrzymaniu republiki. *Desmousseaux de Gioré*, orleanista, oświadczył, że wprawdzie nie jest stronnikiem konstytucyi, ale przecież będzie głosować

przeciw rewizyi, ponieważ prawdopodobnie niezbierze się większość trzech czwartych części głosów potrzebnych dla ważności rewizyi, a za silna absolutna większość za rewizją osłabiłaby powagę konstytucyi. Po tych debatach przystąpiono wreszcie do wyborów i mianowano składający się z 30 członków wydział inicjatywy parlamentarnej, po którym jednakże można już teraz na pewno się spodziewać, że każdy przeciwny konstytucyi projekt rewizyi znaczną większością odrzuci. (G. Pr.)

(Traktaty generała Lepredour z generałem Rosas. — Wiadomości z Kabylii.)

Paryż, 3. maja. Dziś dostały nam się do rąk obadwa prowizorycznie zawarte traktaty admirała Lepredour z generałem Rosas i Oribe. Rosas i prezydent republiki francuskiej traktowani tam są jako równi sobie godnością i obadwaj, jako też generał Oribe, mają tytuł: „Excelencya“ (Son excellence Monsieur le président de la Republique française.) Generał Oribe, uznany ze strony dyktatora z Buenos-Ayres wyraźnie za legalnego prezydenta republiki orientarnej ze strony Francyi zaś tylko za generała brygady nosi w traktatach tych neutralny tytuł sprzymierzeńca konfederacyi argentyńskiej. Główna stypulacya tych traktatów jest następująca: Admirał Lepredour żąda niezwłocznego rozbrojenia legii cudzoziemskiej i w ogóle wszystkich uzbrojonych cudzoziemców w Montevideo, by potem po częściowem oczyszczeniu terytorium republiki orientarnej przez wojska argentyńskie, po zniesieniu blokady w Buenos-Ayres, po oczyszczeniu wyspy Martin Garcia, po zwróceniu zabranych okrętów, i powitaniu bandery orientarnej 21 wystrzałami działowemi, zdołano przedsięwziąć nowy wybór prezydenta republiki orientarnej, a mianowicie w mieście Montevideo pod kierunkiem istniejącego tam rządu, a na prowincyi pod kierunkiem jego rywala Oribe, który za to z swjej strony przyrzeka zastosować się do rezultatu wyborów. — Z tego wszystkiego wnosić można prawie na pewno, że zgromadzenie narodowe niezwoli na taką ratyfikacyę tych traktatów, jakiej rząd sobie zyczy, a to dla uniknięcia alternatywy, któraby je zmusiła albo samowolny krok przeciw Buenos-Ayres, przezco 20,000 osiadłych tam Francuzów na niebezpieczeństwo narażeni być mogli, albo też dłuższą okupacyę lub co gorsza kosztowną i prawie niepodobną wojnę podbojową przeciw republice orientarnej przedsięwziąć.

— List prywatny z Algieru z 21go kwietnia donosi co następuje: „W całej Kabylii panuje nadzwyczajne wzburzenie umysłów. Ani wątpić, że kolumny nasze znajdują tam zacięty opór, ponieważ w tej chwili propagują już wojnę świętą w górach kabylskich, które bez wątpienia licznych wojowników dostarczą. W ogóle sądzą tu wszyscy, że pierwsze walki będą bardzo krwawe.“

(Poczta francuska.)

Paryż, 3. maja. Prezydent nieprzyjął zaproszenia od kilku członków arystokracji angielskiej, aby przyjechał do Londynu na wystawę wyrobów przemysłowych. W poniedziałek, 5. maja, jako w dzień śmierci Napoleona, nie będą u prezydenta pokoje.

Flota pod dowództwem admirała Parseval Deschenes otrzymała teraz wyraźny rozkaz odpłynąć dnia 5. b. m. na Śródziemne morze.

— W salonach hrabi Molé przy podpisaniu ślubnego kontraktu najstarszego syna księcia Noailles z wnuczką hrabi Molé, było obecnych wiele znakomości politycznych; między tymi Valmy, Lamoricière, Changarnier i Berryer.

— Najwyższa rada publicznego oświecenia zwołana jest rozporządzeniem z dnia 1. maja na jednomiesięczne posiedzenie na dzień 19ty b. m.

— Bernier ma być powołany na ważną posadę dyplomatyczną.

— Ponieważ Dumon nie przyjął kandydatury na opróżnioną posadę radcy stanu, więc suzyoniści chcą połączyć swe głosy na pana Caussin de Perceval. Legitymistyczni reprezentanci ulicy Rivoli uchwalili na posiedzeniu wczoraj wieczór, aby członkowie Bechard i Larcy porozumieli się z innemi towarzyszami partyi, by albo pana Caussin de Perceval albo pana Langsdorff jako kandydatów dla rady stanu utrzymać.

Komisya dla ustawy gwardyi narodowej przyjęła zaproponowane przez ministra Faucher zmiany, i w przyszły poniedziałek weźmie ją pod obrady.

— Temi dniami ogłosić ma *Moniteur* mianowanie następcy generała d'Hautpoul, z charakterem jeneralnego gubernatora Algieryi. Rada ministrów porozumiała się już jak słyhać względem jego koniecznego odwołania. Sądzą, że generał Oudinot otrzyma tę posadę.

Generał d'Hautpoul powrócił z inspekcyjnej swjej podróży, i znajduje się teraz w Algierze. Nie wątpi on o swoim odwołaniu, i poczynił już wszelkie przygotowania do odjazdu. Powołał też generała Pelissier dla poruczenia mu naczelniej komendy ad „interim.“

Minister spraw zewnętrznych niedozwolił bonapartystowskiego bankietu, który odbyć się miał w Batignolles 5go maja, a to dla uniknienia większych jeszcze w kraju agitacyi.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 5. maja, wieczór 8 godz. Krążą wieści o zaszłych rozruchach w Lyonie. W legislatywie wybrano za porozumieniem się partyi legitymistów i orleanistów, p. *Perseval* członkiem rady państwa. — *Duprat* przeciwował się przedłożeniu petycyi o prorogacyę, którą prezydujący odesłał w końcu do komisyi. *Laroche Jaquelin* oświadczył, że on i jego frakcyja będą głosować przeciw rewizyi konstytucyi, jeżeli ustawa wyborowa nie zostanie cofnięta. — W hotelu inwalidów obchodzono uroczystość rocznicę śmierci cesarza Napoleona. Prezydent republiki przytomny był temu obchodowi.

(G. Wr.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 6. maja. Ósma godzina wieczór. Pogłoska o rozruchach w Lyonie niepotwierdziła się. — Między panami Laroche Jacquelin i Berryer panuje wielkie nieporozumienie; czynią tu niemałe usiłowania, by złożyć dawną większość. — Minister spraw wewnętrznych Faucher złożył na stole izby prawodawczej projekt prolongacji dla jeneralnych rad municypalnych; nagłość tego projektu uznano powszechnie. — Żwawa dyskusja toczy się nad różnemi uzupełniającymi kredytami.

Belgia.

(Depesza telegraficzna.)

Brukselia, 7. maja. Dzisiaj w południe spodziewano się tutaj przybycia księcia Joinville. (Lit. kor. austr.)

Włochy.

(Poczta włoska.)

Turyń, 4. maja. Według zawartego z Francją traktatu będą okręta francuskie zacząwszy od 1. lipca r. b. pod względem traktowania postawione na równi ze statkami angielskimi i belgijskimi. — Artykuły dodatkowe do zawartego w przeszłym roku między Piemontem i Francją traktatu handlowego mają być jak najspieszniej przedłożone izbie. — Izba deputowanych przyjęła projekt do ustawy względem zaciągu rekrutów z klasy wieku 1830.

— W Jvrea ma być założona teraz nowa akademia wojskowa, do której nawet porucznicy armii sardyńskiej, mający wkrótce awansować na kapitanów, uczęszczać muszą przez 6 miesięcy dla wykształcenia się w wyższych umiejętnościach wojskowych.

Rzym, 30. kwietnia. Podług doniesienia w florenckim dzienniku *Constitutionale* nastąpiło już porozumienie się względem dalszej budowy kolei między Pistoją i Bononią. — Konzulta skazała hrabiego Politi de Recanati, exdeputowanego rzymskiej izby konstytuującej na śmierć jako przekonanego o zdradę stanu. (L. k. a.)

Rzym, 2. maja. Korpus francuskiej załogi pracuje niezmiernie nad wzmocnieniem i zabezpieczeniem wszystkich wojskowych pozycji. Fortyfikacje zamku św. Anioła i „Civita vecchia” utrzymywane są w jak najlepszym stanie. Wszystko-to dowodzi usiłowaniami zapobieżenia wszelkim rozruchom za pomocą dobrze urządzonego systemu obrony i wielkiej przezorności ze strony francuskiego komendanta.

Turyń, 4. maja. Książę *Genuy* uda się wraz z swoją małżonką najprzód do Drezdna, a następnie na wystawę przemysłową do Londynu. Projekt względem opodatkowania posiadłości z martwej ręki musiano powtórnie przedłożyć izbie z nowymi modyfikacjami jakie po niedawno poniesionej klęsce za potrzebne uznano.

Florenca, 2. maja. Rewolucyjna prasa pokątna rozszerzyła tutaj temi czasy wiele pism podburzających bez wymieniaienia prawdziwego nazwiska autora i drukarni. Stronnictwo zasad radykalnych przygania przy każdej sposobności niedawno przedsięwziętym środkiem względem internowania politycznie podejrzanych osób. W ogólności jednak przesadzają w tej mierze sardyńskie dzienniki, donosząc o głębokiej niechęci ludu przeciw rządowi. (Lit. kor. austr.)

(Dekret W. księcia Toskanii.)

Florenca, 26. kwietnia. Na rogach ulic miasta poprzylepiano wczoraj następujący dekret:

My Leopold i t. d. zważywszy, że okoliczności nadzwyczajne w których się obecnie znajduje kraj i niebezpieczeństwa wywołane przez wierzycieli wymagają, dla obrony bezpieczeństwa publicznego środków skuteczniejszych i prędzych, a niżeli na to zezwalają ustawy obecnie prawomocne;

zważywszy, że potrzebną jest rzeczą wzmocnić ustawy karne państwa tam gdzie są niedostateczne do osiągnięcia celu:

Art. 1. Władze policyi administracyjnej w przypadkach przewidzianych artykułem 13. regulaminu policyi z dnia 22. października 1849, są upoważnione do aresztowania na ośm dni osób podejrzanych o projekta zbrodnicze albo do wydalenia ich na miesiąc z miejsca oznaczonego.

Art. 2. Rady prefektur mają upoważnienie po sprawdzeniu indagacji sumarycznej władzy policyi administracyjnej, dekretować przeciw każdemu ktokolwiekby miał udział w projektach zmierzających do zakłócenia porządku publicznego albo do zagrożenia bezpieczeństwa lub wolnego działania rządu, albo do obalenia lub naruszenia religii państwa, więzienie na czas nieprzewyższający rok jeden w miejscu oznaczonym, do czego należą także wyspy wielkiego księstwa. Mogą nawet jeżeli to osadzą stosownem wyrzec zamknięcie w fortecy na ten sam przeciąg czasu. Przeciw decyzjom rad prefektury rekurs tylko ma miejsce do ministra spraw wewnętrznych, który ze swojej strony niemoże zasuspendować wykonania dekretów rady.

Art. 3. Ktokolwiek się dopuści publicznych manifestacji przeciw rządowi, ustawom, urzędnikom, religii państwa, sile zbrojnej lub przeciw wszelkiej innej klasie obywateli, słowem, pismem, drukowanemi okólnikami, plakatami, śpiewami, godłami, znakami lub jakim bądź innym środkiem którego kwalifikacja za sobą niepociąga surowszej kary, ukarany będzie przez zwykłe trybunały więzieniem trzech miesięcy do jednego roku i oddany być ma pod dozór policyi. Podczas procesu podpada obciążony uwięzieniu prewencyjnemu. Obecne rozporządzenie unieważnia artykuł 93 regulaminu policyi z dnia 22. października 1849. (Podpis) Leopold.

(Depesza telegraficzna.)

Turyń, 5. maja. Odbywają się wielkie manewry wojskowe w przytomności króla. (L. k. a.)

Niemce.

(P. Marszał, reprezentant Badeński przy zgromadzeniu związkowem.)

Frankfurt, 4. maja. Przybył tu baron Marszał, mianowany reprezentantem Wielkiego księstwa Badeńskiego przy zgromadzeniu związkowem i na piątkowym posiedzeniu w pałacu księcia Thurn i Taxis doręczył już cesarsko-austryackiemu prezydentowi związku, hrabi Thun, swe listy wierzytelne. — Hrabia Thun udał się dziś przed południem w towarzystwie swej małżonki znówu na festyny do Wiesbaden.

(Prace komisji konferencji Drezdeńskich.)

Drezdno, 2. maja. Zapowiedziany powtórny zjazd prezydentów ministrów z Austrii i Prus uważają powszechnie za dobrą przepowiednię i dowód, że konferencje tutejsze nie zostaną przecież całkiem bezskuteczne. Mówią nawet, że tak pierwsza jak i druga komisja ukończyła już ważne, organizacyjne prace. Wszelakoż prace te poddane wprzód będą powtórnemu sprawdzeniu zgromadzenia związkowego, tak jak to się stało z projektami trzeciej i czwartej komisji — nim otrzymają praktyczną zastosowanie. Ztemwszystkiem zdaje się, że w Berlinie zgodzono się na to, iżby projekta te nie szły powtórnie pod obrady zgromadzenia związkowego, i by to zgromadzenie oświadczyło się poprostu za lub przeciw ich przyjęciu. Stało na dawniejszej już umowie, że wszelkie postanowienia konferencyjne tylko po otrzymanej sankcji ze strony sejmku związkowego mogą prawnie obowiązywać. Oględność ta usprawiedliwiona jest potrzebą odniesienia się do prawa związkowego, tudzież tém, że należy uchylić wszelkie pozory mogące służyć obcym państwom do czynienia zarzutów zreorganizowanej konstytucji związku. Rzecz zresztą widoczna, że między powtórnem obradowaniem nad pracami tutejszych komisji a pojedynczem oświadczeniem się zgromadzenia związkowego za ich przyjęciem lub odrzuceniem, zachodzi niemiętność i w materyalnym względzie wielka różnica. Bowiem pominąwszy w pierwszym wypadku nieuchybna zwłokę, wypada jeszcze i to uwzględnić, że usunąwszy powtórne obradowanie odbiera się przeciwnikom wszelką sposobność przeszkodzenia dziełu temu za pomocą wznawianych pośrednio zarzutów i skrupułów, ułatwionych przyjęciem podobnego trybu i formalności. W drugim zaś wypadku musiałyby strony oświadczyć się jawnie i wyraźnie, a wtenczas niemożliwość już zachodzić żadną wątpliwość, z czyjjej właściwie winy udaremnione zostały prace tutejszych konferencji. (Lid.)

(Skład zgromadzenia stanów. — Mające się przedłożyć projekta.)

Sztutgarda, 4. maja. Z niewielkim wyjątkiem uskuteczniło już wszystkie wybory, i łatwo teraz rozróżnić stanowiska stronnictw w zgromadzeniu stanów. Oprócz 26 członków, którzy dopiero w czasie wyborów oświadczyli się z swoim zdaniem politycznym, reszta wybranych znani są już z dawniejszych zgromadzeń stanowych. Partya demokratów znacznie się zmniejszyła, i nie liczy nad 19 zwolenników. Większa część sejmowych składać się będzie z liberalno-konserwatywnych, którzy stanowiąc o rezultacie głosowania trzymać będą z ministeryum, jeżeli tylko ministeryum to niewystąpi z przeciwnym zupełnie zdaniem. — Rozporządzeniem ministeryalnym oznaczono już projekta mające się przedłożyć zgromadzeniu stanów. Projekt do rewizji konstytucji przyręczono przedłożyć tylko na wniosek ze strony zgromadzenia, mimoto jednak zajmować się ma teraz ministeryum rewizją konstytucji w zamiarze dalszego jej przedłożenia. Zwleknięcie rewizji konstytucji usprawiedliwiałoby ministeryum wyglądem załatwienia stosunków niemieckich. Za powrotem jednak do sejmku związkowego nie widzi już potrzeby dłuższego ociągania się z tą sprawą. (G. Wr.)

(Depesza telegraficzna.)

Sztutgarda, 7. maja. Mowa od tronu przy otworzeniu izb, zapowiada reformę konstytucji i mającą się zaciągnąć pożyczkę.

(Ustawa o nowym porządku gmin sankcyonowana.)

Hanower, 3. maja. Gazeta *Norddeutschland* donosi, że król hanowerski podpisał ustawę o nowym porządku gmin miejskich jeszcze przed swoim odjazdem do Meklenburga. Publikacja jej nastąpić ma niebawem. Podróż króla do Schwerynu zajmie 5 do 6 dni.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 5. maja.)

Metal. austr. 5% — 71³/₄; 4¹/₂% —. Akeye bank. 1134. Sardyn. 35. Hiszpańskie 3% — 34. Polskie 500 L. 83³/₄.

Prusy.

(Przybycie Jego Mości króla Hanowerskiego do Berlina.)

Berlin, 7. maja. Król Jego Mość przyjechał wczoraj wieczór z dostojnym swoim Gościem Królem Hanowerskim, do Charlottenburga. Słychać, że Jego Mość król Hanowerski zabawi tam dzisiaj i jutro, a w piątek powróci do Hanoweru. Znaczenie, jakie pobyt tego dostojnego gościa ma w tutejszym dworze, znajduje najżywszy udział we wszystkich kołach patryotycznych.

Prezydent ministrów baron *Manteuffel* miał zaszczyt po konferencji z królem być przez Niego samego przedstawionym królowi Hanowerskiemu, który go potem na długim posłuchaniu przyjmował.

Pruski poseł przy hanowerskim dworze, generał hrabia *Nostitz*, przybył wczoraj wieczór do Berlina i jak słychać pozostanie tu tak długo, dopokąd Jego Mość król Hanowerski we dworze zabawi.

(Król Prus wybiera się do Warszawy.)

Berlin, 4. maja. *National-Ztg.*, zbija wiadomość, jakoby król pruski zamierzał teraz podjąć podróż do Londynu. Natomiast zaś zapewnia, że J. M. król wybiera się do Warszawy, gdzie spodziewają się 12. b. m. przybycia Cesarzowej rosyjskiej, sam zaś Cesarz przybędzie tam w kilka dni później. Odjazd króla i królowy nastąpi zapewne około połowy maja; mówią o licznej świcie, która ma im towarzyszyć, tudzież o przyłączeniu się do niej jednego z ministrów.

— Dziennik Berliński *Kreuzztg.* zwraca w numerze 102 uwagę na przemysł niektórych spekulantów giełdowych podchwytyjących korzyści z wcześniejszego zawiadomienia się o telegraficznych depepszach kursu pieniężnego, i zaleca, aby na wzór innych wielkich miast handlowych i miejsc giełdowych ogłaszano kurs ten publicznie. Jak słyhać, zaprowadzono już ten zwyczaj w Frankfurcie n. M. i w Hamburgu. Powód do tego wyszedł zapewne z Wiednia, gdzie telegraficzne depepsy o stanie kursu już od roku wystawiają na widok publiczny, przezco zapobieżono skutecznie fałszywemu alarmowaniu i rozsiewaniu fałszywych wiadomości giełdowych, i dostatecznie o to się postarano, ażeby kursowe depepsy przeznaczone do publicznego ogłoszenia nadchodziły ile możności jak najspieszniej.

(Kurs giełdy berlińskiej z 7. maja.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 106 L. Obligacje długu państwa 85 $\frac{1}{2}$. Akcje bank. 94 $\frac{1}{2}$. Polskie listy zastaw. 93 $\frac{3}{4}$. Polskie 500 L. 82 $\frac{3}{4}$. 300 L. 142 $\frac{3}{4}$. Frydrychsдоры 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 8 $\frac{1}{2}$. Austr. banknoty 77 $\frac{1}{2}$.

Królestwo Polskie.

(Ukaz cesarski.)

Warszawa, 5. maja. Najjaśniejszy Pan ukazem najwyższym z dnia 8. marca r. b. polecił raczył, aby w głównym instytucie pedagogicznym w Petersburgu, przygotowywać dla gimnazjów okręgu naukowego Warszawskiego, nauczycieli literatury rosyjskiej i historii, wkładając na nich obowiązek wyuczenia się zasadnie języka polskiego i z tego powodu Najjaśniejszy Pan, polecił również raczył, aby w instytucie rzeczonym znajdowało się 20 uczniów, dla których ma być przeznaczony oddzielny nadzwyczajny profesor języka polskiego i jeden nadzorca instytucyjowy. (*Gaz. War.*)

Księstwa Naddunajskie.

(Firmany sułtańskie. — Szkoły realne.)

Bukareszt, 24. kwietnia. Upewniają tu powszechnie o nadesłaniu do tego miasta kilku firmanów sułtańskich, z których jeden zawiera stanowczą wiadomość o wymaszerowaniu z Multan i Wołoszczyzny tak rosyjskich wojsk jako i tureckich. Drugim firmanem nakazano jak słyhać zniesienie kwarantany wzdłuż całej linii Dunaju. Jakoż nie powątpiewają tu o możności podobnego rozporządzenia, zwłaszcza że kordony sanitarne od kilkunastu lat w Azji przez portę zaprowadzone wstrzymały szczytowanie się ztamtąd zarazy, a stan publicznego zdrowia w Turcji europejskiej jest wcale zaspokajający. Trzecim firmanem zawierać ma rozporządzenia przeciw uciskowi tutejszych włościan. Dla publikacji tych firmanów zjechać tu ma znakomity urzędnik turecki z Konstantynopola, na przyjęcie którego poczyniono już potrzebne przygotowania. — Dla rozszerzenia i udoskonalenia sztuk i rzemiosł na Wołoszczyźnie zaprowadził rząd systematyczne szkoły realne. Do przyzwolonej przez rząd budowy mostów i gościńców przyjęto pewną liczbę konduktorów. Rząd otworzył w tym względzie osobny kurs szkolny, na który przez ciąg jednego roku uczęszczać mają wszyscy kandydaci do wspomnianych posad. Po złożeniu pierwszego egzaminu otrzyma każdy z nich po 150 piastrow dla ułatwienia im dalszych studyów. (*Austr.*)

Turecja.

(Organizacja nauk publicznych u Sławian bułgarskich.)

W liście z miasta Kalofer w Bułgarii donoszą nam, pisze lit. *Oester. Corresp.*, o nowej organizacji nauk publicznych u tamtejszych sławiańskich szczepów, co następuje: „Rodzice oddając swoje dzieci do szkół publicznych, muszą na piśmie potwierdzić, że ich nie odbiorą aż po skończonej sześciolatej nauce. Biblioteka naukowego zakładu z bogactwem jest nowymi i dobrymi książkami, przepisy szkolne zastósowane są do teraźniejszego czasu i pomnożone. Katalogi uczniów będą przechowywane w osobnych archiwach. Zeszłego roku wykładano następujące przedmioty: Katechetykę, historię biblijną starego i nowego testamentu, dogmatykę i teologię moralną; dzieje powszechne i dzieje specjalne Bułgarii; powszechną jeografię i statystykę Bułgarii; logikę; psychologię; historię filozofii; historię literatury; literaturę sławiańską; następnie język i literaturę bułgarską, starosławiańską, grecką, łacińską, francuską i rosyjską; nakoniec matematykę elementarną. Co sobota śpiewają pieśni narodowe, a co niedziela odbywają się publicznie prelekcje ewangeliczne. Gimnazjum dla chłopców liczy przeszło 300 uczniów, a szkoły żeńskie około 80 uczennic. — Organizacja ta rozciąga się także na miasta Systow, Ruszduk, K zalnik, Gabrow, Elen, Koprivsztycje, Filopopole i Szumla, następnie na bułgarskie kolonie Gałaczi i Ibraiłow w Multanach, dalej na Kyszniw, Belgrad i Izmailów w Bessarabii. Wszystkie wyżej wymienione miasta (wyjąwszy Szumla i Filopopoli) mają mieszkańców bułgarskich. W końcu listu wyrażono życzenie, aby także inne znaczniejsze miasta, jako Adrianopol, Ternow, Fredica, Widdin, Bitolja, Nikopol, Nisz, Saloniki, Serez, Ochrida, Prisztyn i Iliwen, Pryzdryn, Warra i Sylistrya poszły za tym przykładem.

(Wiadomości z Persyi.)

W Konstantynopolu otrzymano 26. kwietnia z Persyi wiadomości, według których komisya wysłana do wytknięcia turecko-perskich granic, rozpoczęła znowu swoje czynności. Szach perski chciał dnia 20. opuścić Teheran, dla odwiedzenia kraju w towarzystwie dyplomatycznego korpusu (w kierunku od Ispahanu i Szyras. Chwała powszechnie, że ten szach puścił się stanowczo drogą postępu i że w Teheranie kazał teraz wydawać tygodnik w perskim języku. — Ostatnimi czasy zaprowadził także w Persyi paszporty. — Angielski generał Lings, który na życzenie dawniejszego szacha Feth-Ali wysłany był przez angielski rząd do Persyi, dla uorganizowania tamtejszego wojska na stopę europejską, zeszedł w Teheranie dnia 20. lutego z tego świata. Zwłoki tego generała złożono w grobowcach tamtejszego ormiańskiego kościoła.

Wiadomości handlowe.

(Olomuniecki targ na bydło.)

Olomuniec, 7. maja. Na dzisiejszy targ przypędzono tu 410 sztuk wołów w mniejszych i większych partyach. Znaczny natłok kupujących podniecił handel do tego stopnia, że mimo wysokiej ceny, do 11 godziny przedpołudniem wszystkie woły zakupiono. Do Wiednia popędzono przez Lipnik 350 sztuk galicyjskich wołów. Na targu Wiedeńskim było 1740 sztuk wołów.

Kurs lwowski.

Dnia 12. maja.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	54	5	59
Dukat cesarski	6	—	6	5
Półimperyal zł. rosyjski	10	25	10	31
Rubel śr. rosyjski	2	—	2	1
Talar pruski	1	53	1	56
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	30	1	31
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	88	52	89	18

(Kurs wekslowy wiedeński z 9. maja.)

Amsterdam 183 p. 2. m. Augsburg 131 $\frac{1}{2}$ p. uso. Frankfurt 130 $\frac{3}{4}$ p. 2. m. Genua 153 p. 2. m. Hamburg 193 $\frac{1}{4}$ l. 2. m. Liwurna 128 l. 2. m. Londyn 12-52. l. 2. m. Marsylia 154 $\frac{1}{2}$ p. 2. m. Paryż 154 $\frac{1}{2}$ p. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. maja.

Księżna Jabłonowska Eleonora, z Bursztyna. — Hr. Dzieduszycki Włodzimierz, z Poturzyca. — PP. Serwatowski Jędrzej, z Tarnopola. — Łukasiewicz Jan, z Żerawy. — Niezabitowski Napoleon, z Nakła. — Rucki Konstanty, z Przemysła. — Hoszowski Nereusz i Skrzyński Władysław, z Krakowa. — Garapich Elias, z Zagorza. — Teodorowicz Józef, z Stanisławowa. — Suchodolski Leon, z Sosnowa. — Barański Karol, z Chłopczyce. — Barański Marcin, z Radłowic.

Dnia 11. maja.

Hr. Karnicki Teodor, z Gródka. — Hr. Łoś Jan, z Dmytrowic. — PP. Jędrzejowicz Henryk, z Jasienka. — Stankiewicz Szczepan, z Podlisek. — Wiktor Stanisław i Hausner Otto, z Wróblowic. — Lewicki Józef, z Bonowa. — Drzewiecki Antoni, z Topolnicy. — Łodyński Piotr, z Prusinowa. — Malczewski Stanisław, z Czernik.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 8. maja.

Księżna Wincenta Ponińska z Hortenzją księżniczką Ponińską i p. Wilhelmą Moczarską, do Czerwonogrodu.

Dnia 10. maja.

Hr. Stadnicki Leon, do Nadyb. — Hr. Potocki Adam, do Brodów. — PP. Bochdan Stanisław, do Zadvórcza. — Pawlikowski Klemens, do Szczerczyka. — Stecki Adolf, do Środopola. — Lang Ignacy, do Wolicy. — Łodyński Hieronim, do Milatyna. — Duniewicz Edward, do Remenowa. — Wistobocki Hieronim, do Wistobok. — Rojowski Feliks, do Cieszanowa. — Strzelecki Krzysztof, do Płuchowa.

Dnia 11. maja.

JE. książę Schwarzenberg, c. k. Fml., do Zloczowa. — Baron Bess, do Kalusza. — PP. Zagórski Karol, do Kołodziejowa. — Podlewski Apolinary, do Rudy. — Woyna Ignacy, do Poturzyca. — Augustynowicz Bolesław, do Kniazia. — Kozłowski Jan, do Kokoszyniec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. i 11. maja.

Pora	Barometr wnierzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zr.	27 11 4	+ 12°	+ 19°	południowy	pochm. ☉
2 god. pp.	27 11 2	+ 19°	+ 11°	połud.-zachodni	„ deszcz
10 g. w.	27 11 0	+ 11,8°		„	„ burza
6 god. zr.	28 0 0	+ 9°	+ 17°	wschodni	pochm. ☉
2 god. zr.	28 0 0	+ 16°	+ 9°	połud.wschodni	„ „
10 g. w.	27 11 10	+ 13°			„ błyskawicy

T E A T R.

Dziś: trajedyja niem.: „*Izidor und Olga*,” oder: „*Die Leib-eigenen*.”